

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

4. Vtrum quantitas subeictetur toto immediate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

constituatur formaliter ac essentialiter in esse compositi per unionem propter rationes supradictas, sed ex eo, quod unio est conditio essentialiter prærequisita, ut constituatur per partes: & quemadmodum non potest intelligi, nec esse, quod ignis causet alium ignem, nisi applicetur alicui parti, & tamen ipsa applicatio non est de essentia causationis; ita licet nequeat esse aut intelligi, quod detur compositum absque unione, tamen non propterea unio debet esse de ratione eius; sed potest esse, & est conditio necessaria prærequisita, ut constituatur per partes, imo fortassis est ipsamet causatio partium, de quo postea lib. 2.

Ad confirmationem respondeo distinguendo antecedens: ita ut unio concurret cum ipsis essentialiter, ac intrinsece ad constitutionem totius, nego antecedens, ita ut sit conditio necessaria prærequisita, concedo antecedens, & nego consequentiam: & instari potest ad confirmationem huius in exemplo de applicatione ignis.

47. *Obiicies ultimo*: per unionem præcise distinguitur compositum per se ex materia & forma unitis à composito per accidens resultantem, seu conflatum ex eadem materia & forma intime applicatis, seu non unitis: ergo unio est de essentia compositi per se ex materia & forma resultantis. Probatur antecedens; quia non distinguitur per partes, cum utrumque habeat easdem partes, nec aliquid aliud potest assignari, per quod distinguantur; ergo distinguuntur præcise per unionem.

Respondeo distinguendo antecedens: per unionem distinguitur, tanquam à posteriori & arguitur, ita scilicet ut possit quis colligere, quod unum compositum distinguatur ab alio per hoc, quod partes eius uniantur, non vero uniantur partes alterius, concedo antecedens: per unionem per se primo & formaliter distinguitur, nego antecedens: nam compositum ex se & sua natura formaliter distinguitur ab altero composito, quandoquidem sit unum per se, & quid realiter distinctum à suis partibus simul sumptis & unitis, quod non est verum de altero composito; unde nego consequentiam, & distingo probationem antecedentis: nihil aliud præter unionem potest assignari, per quod arguitur colligatur, quod distinguantur, transeat antecedens, & transeat etiam consequentia in eodem sensu, nempe quod per unionem sic arguitur distinguantur: nihil aliud potest assignari, per quod distinguantur per se primo, nego antecedens: potest enim assignari ipsamet entitas compositi per se, quæ seipsa est diversissima rationis ab entitate compositi per accidens: quod si non velit quis dare totam entitatem pro principio distinctionis totius per se, sed aliquam formalitatem ex multis, quæ in illa includuntur dicat formalitatem distinctionem esse illam, ratione cuius petit constitui ex partibus unitis, talem enim formalitatem non includit totum per accidens conflatum ex iisdem partibus.

Q V Æ S T I O I V.

Utrum Quantitas subiectetur in toto immediate.

48. *A* Verroes 1. *Physicor. comm. 6. 3.* Quantitatem ait esse materiam coarctam, eam tamen antecedenter ad formam aduentum esse interminatam, hoc est forte, nullius determinatæ figuræ, aut densitatis aut raritatis: quam sententiam quantum ad subiectionem quantitatis in materia & quantum ad præcessionem eius ad formam substantialem, sequuntur recentiores plurimi, & præsertim Suarez disp. 14. *Metaphys. sect. 3.* Hurtadus disput. 3. *Physica, sect. 6.* Aversa quest. 21. *sect. 7.* Arriaga disp. 5. *sect. 2.* quem tamen minor suam sententiam vocare communem, cum sit contra Thomistas puros, & Scotistas, quorum sine dubio maior est numerus, nec inferior qualitas, ne quid amplius dicam, quam recentiorum, ac Iesuitarum, & quorumcumque aliorum tenentium ipsius sententiam, imo solorum Scotistarum numerus excedit.

Secunda sententia communissima Scotistarum & Thomistarum cum Scoto in 2. d. 3. q. 4. num. 5. & 17. ac 4. d. 11. q. 2. & aliis pluribus locis, ac D. Thom. q. 56. & alibi, tenet quantitatem nullo modo præcedere formam in materia, nec in ipsa subiectari immediate, sed in toto composito

substantiali conflatum ex materia & forma. Verum cum duplex sit totum compositum, unum, quod sit compositum ex corpore & anima; & alterum, quod sit compositum ex materia & forma substantiali immediate in materia recepta, siue sit forma completa, qualis est forma ignis, aquæ, terræ, lapidis; siue subordinata & incompleta, qualis est forma corporeitatis; quæ cum materia facit corpus, quod est altera pars viventis, dubitari potest adhuc, an in omni composito ex his subiectetur immediate quantitas; & si non, in quonam subiectari debet.

49. Pro maiori autem claritate advertendum est duplex posse considerari subiectum quantitatis, unum denominationis: alterum inhesionis: subiectum denominationis est omne illud, quod potest denominari, seu dici quantum, siue quantitas immediate ipsi inhæreat, siue non: subiectum inhesionis est illud, cui immediate inhæret quantitas. Quod autem non sit idem subiectum denominationis, & inhesionis quantitatis necessario, hinc patet, quod tam forma, quam materia, ac totum etiam compositum, imo & ipsa accidentia absoluta, quæ dicuntur communiter subiectari in quantitate, denominentur quanta, atque adeo sint subiectum denominationis quantitatis, cum tamen certum sit omnia illa non posse esse subiectum inhesionis eius: neque enim secundum Averroistas inhæretere potest forma aut composito; nec secundum Scotistas materiam, & formam, nec secundum Thomistas aut viros accidentibus subsequenter: ergo non coincidit subiectum inhesionis semper cum subiecto denominationis.

CONCLUSIO I.

50. *Quantitas rerum animatarum non subiectatur aut inhæret immediate in toto composito ex corpore, & anima siue spirituali siue corporali.* Hæc est eorum, qui tenent quantitatem subiectari in materia prima contra Thomistas communiter, & quosdam etiam Scotistas, qui existimant eam subiectari immediate in composito ex corpore, & anima materiali, non vero spirituali, non tamen contra ipsum Scotum, qui licet asserat quantitatem subiectari in composito, nunquam tamen id dixit de toto composito ex corpore, & anima.

Probatur primo, contra Thomistas, quia secundum ipsos totum non distinguitur realiter à partibus: ergo quantitas non potest immediate subiectari in toto. Probatur consequentia, quia unum accidens absolutum non potest naturaliter subiectari in rebus realiter distinctis immediate: ergo.

Confirmatur contra ipsos: quod subiectatur in toto composito immediate, debet necessario subiectari in partibus eius immediate, quandoquidem non distinguatur totum à suis partibus: sed quantitas, cum sit res materialis & corporea, non potest subiectari in anima rationali spirituali, ergo saltem quantitas non subiectatur in toto homine, sed in materia hominis siue prima, siue secunda.

Probatur secundo univ ersaliter contra omnes, quia non potest naturaliter manere accidens sine suo subiecto inhesionis immediato: sed eadem numero quantitas rei viventis manet, destructo toto composito ex anima, & corpore, & hoc, siue anima sit rationalis, siue sensitiva, aut vegetativa, ut patet experientia, mortuo enim homine, & equo, & arbore, corpus ipsorum habet eandem extensionem numero, & plures alias qualitates eadem numero, quas habuerunt ante mortem.

51. *Respondet quidam Scotista* quantitatem subiectari in toto ex corpore, & anima materiali resultantem, secundum se totum, & secundum omnes suas partes, & consequenter non esse mirum, quod destructa una parte, & etiam toto, maneat adhuc quantitas in altera parte superstitere.

Sed contra quia secundum Scotum, & hunc Scotistam quantitas debet necessario immediate subiectari in toto, & mediante toto in partibus totius, in quibus secundum ipsos non potest naturaliter subiectari immediate, propter primam probationem contra Thomistas: ergo destructo toto non potest manere quantitas eadem numero, nequit

nequit enim vllum accidens manere sine suo subiecto immediato.

Confirmatur, quia accidentia materialia educuntur à potentia sui subiecti immediati, ergo naturaliter dependent ab ipso in esse & conseruari, & consequenter nequeunt naturaliter conseruari sine ipso. Probatur prima consequentia, quia nihil est aliud educi de potentia subiecti, quam in esse & conseruari dependere ab ipso.

Confirmatur secundo, quia quod non inest alicui, nisi mediante alio, destructo alio non inest ipsi: ergo cum quantitas non inest partibus, nisi mediante toto, non potest manere in ipsis destructo toto, nisi migrando de subiecto in subiectum, quod naturaliter implicat secundum omnes.

Confirmatur tertio, efficaciter, quia quantitas ligni, quæ secundum ipsum & veritatem subiectatur in toto composito ex materia prima & forma ligni, non potest naturaliter manere in materia prima destructo ligno: ergo similiter nec quantitas rei animata potest manere in parte ipsius destructo toto, probatur consequentia, quia tam immediate subiectatur quantitas ligni in partibus ligni, quam quantitas rei viuientis in partibus eius.

§ 2. *Respondent Thomista* ad hanc probationem non manere eandem quantitatem numero, nec eandem numero qualitates destructo viuente.

Sed hæc responsio falsè innititur doctrinæ, scilicet non dari in viuentibus, nisi vnam formam substantialem de quo alias modo sufficit aduertere nihil magis mirum posse excogitari, quam non remanere post mortem animalium in suis cadaueribus vlla ex præcedentibus accidentibus ipsorum animalium, sed similia produci de nouo à causis, quas quia non sunt, non possunt vnquam assignare aduersarij.

§ 3. *Obiiciunt* anima corporea est extensa: ergo vel recipitur in quantitate, vel recipit quantitatem, neque enim apparet quomodo quantitas possit communicare effectum suum vlli, nisi in quo recipitur, vel quod ipsam recipit: sed certum est, quod non recipitur in quantitate: ergo recipit in se quantitatem, & consequenter quantitas recipitur in toto composito ex corpore & anima corporea, seu materiali.

Respondet negando consequentiam cum sua probatione, nam sufficit, vt habeat extensionem quantitativam, quod recipiatur in re habente quantitatem: nam eo ipso quo vna pars istius animæ subiectatur in vna parte corporis habentis quantitatem, & altera in altera, repugnat naturaliter illas partes animæ esse in eodem loco, quia non potest pars animæ informantis subiectum esse in aliquo loco, in quo non sit ipsum subiectum: ergo cum duæ partes corporis habentis quantitatem non possint esse simul in eodem loco, nec etiam duæ partes animæ informantis tale corpus.

Dices, animam rationalem recipi in corpore quanto, & tamen non esse extensam quantitativam: ergo, vt forma sit extensa, non sufficit vt recipiatur in corpore quanto.

Respondet distinguendo consequens: hoc solum non sufficit, concedo; hoc non sufficit, si ceteræ conditiones requisitæ adlinc, quarum præcipua est, quod forma habeat partes entitativas, nego consequentiam. Itaque ratio, quare anima rationalis non sit extensa, etiam si recipiatur in corpore quanto, est quia non habet huiusmodi partes.

§ 4. *Dices secundo*, non aliunde colligi, quod qualitates recipiantur in quantitate, tanquam in subiecto proximo, nisi quia recipiuntur in corpore quanto: ergo si anima recipiatur in corpore quanto, debet dici quod recipiatur in quantitate tanquam in subiecto proximo: sed hoc est absurdum, ergo dicendum quod anima corporea non recipiatur in corpore quanto, & consequenter quod recipiat in se quantitatem.

Respondet primo, negando antecedens, sed id potius colligitur ex mysterio Eucharistiæ.

Respondet secundo negando consequentiam, quia sequitur inconueniens ex eo, quod anima recipiatur proxime in quantitate, quale non sequeretur ex eo quod qualita-

tes in ea proxime reciperentur: inconueniens autem illud est, quod non reciperetur immediate in suo subiecto per se, cum quo facit vnum per se, cum tamen posset in illo recipi absque inconuenienti.

Dices tertio: Si quantitas subiectaretur in corpore priusquam informaretur ab anima, sequeretur quod anima non esset actus per se ipsius: sed hoc est absurdum. Probatur sequela, quia actus qui non perficit subiectum nisi mediante accidente, non est actus per se ipsius.

Respondet negando sequelam, & distinguendo eius probationem: nisi mediante accidente tanquam subiecto magis immediato ipsius, transeat; nisi mediante accidente non tamen vt subiecto immediatiore, nego. Et hoc vel simili modo deberet aduersarius Scotista saltem respondere, si simile argumentum vrgeretur contra ipsū de anima rationali, quæ recipitur in corpore prius affecto quantitate.

CONCLUSIO II.

§ 5. Totum compositum ex materia, & quacunque forma, & etiam ipsa materia, & forma quacunque corporea, siue sit anima, siue sit forma substantialis, quæ non sit anima, siue forma accidentalis absoluta, est subiectum denominationis quantitatis. Hæc est communis, & probatur quia nihil ex his est, quod non denominetur magnum aut paruum magnitudine molis, & quod non habeat partes extensas impenetrabiliter: ergo nihil ex his est, quod non denominetur quantum, & consequenter quod non sit subiectum denominationis quantitatis.

Dices: hinc sequeretur quod nihil ex his esset, quod non sit subiectum immediatum inhesionis eius contra sequentem conclusionem.

Respondet negando sequelam, quia bene potest esse aliquid subiectum denominationis, quod non sit subiectum inhesionis immediatum, vt patet ex eo quod totus homo dicatur intelligere, & videre, & esse corpus, cum tamen intellectio inhaereat immediate soli intellectui ac animæ, visio soli oculo, crispitudo soli capiti.

CONCLUSIO III.

§ 6. Subiectum immediatum inhesionis quantitatis est totum compositum ex materia, & quacunque forma substantiali, quæ non sit anima. Hæc est Scotistarum communiter cum Scoto supra, ac etiam Thomistarum; quantum ad omnia præter exclusionem totius compositi ex anima & esset etiam ipsorum quantum ad hoc quoque, si putarent cum anima aliam formam substantialem reperiri in viuentibus: est autem contra tenentes quantitatem subiectari immediate in materia prima.

Probatur conclusio primo, quia huiusmodi compositum est capax quantitatis, & denominatur quantum, nec vllam inconueniens sequitur ex eo quod recipiat proxime in se quantitatem: ergo dicendum est, quod id faciat. Probatur consequentia, quia quod recipit denominationem à forma accidentali, debet dici recipere illam formam immediate, si sine inconuenienti id concedi possit. Probatur antecedens, quia est diuisibile in partes entitativas, quarum vna potest correspondere, tanquam subiectum vni parti quantitatis, & altera alteri: ergo est capax quantitatis. Deinde certum est, quod denominetur quantum, & non potest assignari inconuenientia vlla ex eo, quod dicatur immediate subiectare quantitatem: ergo antecedens quoad omnem partem est verum.

§ 7. *Confirmant aliqui*, quia quidquid est diuisibile in partes entitativas, aut recipitur in quantitate, vel in re quantæ, aut recipit quantitatem, aut rem quantam: sed huiusmodi compositum habet huiusmodi partes, & non recipitur in re quantæ, nec recipit rem quantam: ergo recipit quantitatem.

Confirmant secundo, quia quidquid est quantum, debet vel recipi in quantitate, aut re quantæ, vel recipere quantitatem, aut rem quantam: ergo cum huiusmodi compositum sit quantum, & non recipiatur in re quantæ, aut quantitate, nec recipiat rem quantam, debet recipere immediate quantitatem.

Sed contra has duas confirmationes currit instantia de toto composito ex corpore & anima materiali; nam huiusmo-

Quoddam
subiectum
denominati-
onis quæ-
ritur.

Subiectum
inhesionis
quantitatis
est totum
compositum
ex materia
& forma
quæ non
est anima.

huiusmodi totum est diuisibile in partes entitatuas, & est quantum, nec tamen recipit in se quantitatem, aut rem quantam, nec recipitur in quantitate, aut re quanta, sed sufficit ad illam denominationem, quod pars intrinseca ipsius sit res quanta, nimirum corpus.

58. *Probatur secundo*, quia generationis subiectum est materia prima, augmentationis vero & alterationis corpus substantiale, & in hoc distinguitur generatio ab augmentatione & alteratione secundum Philosophum, 5. *Physic. tex. 8. & 1. de Generat. tex. 24.* ergo illud, quod mutatur per generationem ex materia prima, & illud, quod mutatur per augmentationem & alterationem non est materia prima, sed corpus substantiale; ergo sicut materia prima immediate recipit formam substantialem, quæ est terminus generationis; ita corpus substantiale immediate recipit quantitatem, quæ est terminus augmentationis.

Confirmatur, quia secundum ipsum nullum sensibile manet in genito ex iis, quæ fuerunt in corrupto, ut patet ex definitione corruptionis: ergo accidentia sensibilia omnia subiectantur in toto, quia alias ad destructionem ipsius non deberent omnia destrui; & quia ideo colligunt aduersarij accidentia non subiectari in toto, quia putant eadem accidentia manere in genito, quæ fuerunt in corrupto.

59. *Respondet Suarez*, subiectum generationis, augmentationis, & alterationis esse materiam primam; cum hac tamen differentia, quod ad generationem non supponatur eam informatam forma substantiali, ad augmentationem vero & alterationem sic.

Sed præterquam quod hæc responsio non sit conformis Philosopho, sed omnino violenta, ulterius contra eam est quod si materia prima esset subiectum augmentationis, & alterationis, nulla daretur alteratio violenta, quod est contra omnes: Probatur sequela, quia alteratio non potest esse violenta, quoties subiectum eius non auertitur & abhorret à qualitate per eam acquisita: sed à nulla prorsus qualitate materia prima abhorret, imo potius omnes æque appetit: ergo nulla daretur alteratio violenta.

Ad confirmationem Arriaga, reiecta aliorum solutione, negat consequentiam, tum quia quantitas non est accidens sensibile, tum quia possent accidentia compositi destructi definire eo definente, quamuis non subiectarentur in ipso, nimirum quia dependerent à forma ipsius in alio genere, quam in ratione subiecti, v.g. in genere causæ efficientis, aut finalis, aut conditionis sine qua non.

Sed contra, quia ut dixi in secunda probatione consequentiæ confirmationis, ideo aduersarij potissimum, & præsertim Arriaga colligit quantitatem & qualitates non subiectari in toto, sed in materia prima, quia remanent eadem qualitates ac quantitas in genito & corrupto: ergo si hoc sit falsum secundum Philosophum, prout esse fatetur hic auctor, falsa erit eorum sententia secundum Philosophum. Nec refert quod quantitas non sit sensibile, quia eadem est ratio de ipsa, ac qualitatibus sensibilibus, quantum ad subiectionem in composito, ut aduersarij fatentur: unde si secundum Philosophum qualitates subiectentur in composito, sequitur quod secundum eundem quantitas in eo subiectatur: & per hoc patet non valere responsionem eiusdem authoris ad secundam probationem ab ipsomet pro nostra sententia adductam.

60. *Probatur tertio*: prius materia recipit formam substantialem, quam quantitatem: ergo dicendum est, quod quantitas recipiatur in composito. Consequentiam non negabunt aduersarij, quia propterea existimant quantitatem non recipi immediate in composito ex eo, quod recipiatur prius in materia, quam recipiatur forma substantialis in ipsa, & consequenter priusquam sit compositum. Probatur ergo antecedens, quia actus per se materiæ qualis est forma substantialis, debet prius coniungi cum illa, quam actus per accidens eius, qualis est quodcunque accidens, nisi actus per accidens requiratur, ut ratio recipiendi formam, aut aliquid præui requisitum ad eam recipiendam: sed quantitas est accidens, & non requiritur, ut aliquid necessario præuium ad recipiendam formam substantialem, ut patet ex solutione obiectionum: ergo

prius materia debet recipere formam substantialem, quam quantitatem.

Dices: corpus, quod est altera pars hominis per se ordinatur ad animam rationalem (& idem est de corporibus aliorum animalium respectu suarum animarum) & tamen prius recipit quantitatem, quam animam, ergo posset materia conuenienter recipere quantitatem priusquam formam substantialem, quamuis esset per se ordinata ad illam formam.

Respondeo negando consequentiam, & assignando disparitatem maximam, quia corpus illud, cum constet materia prima, & forma substantiali, debet habere qualitates sibi proprias, & consequenter quantitatem, quæ est subiectum immediatum talium qualitatum, secus est de materia prima.

Confirmatur, quia eo ipso, quo prærequiritur forma substantialis corporeitatis ante animam, etiam prærequiruntur qualitates conseruativæ eius ante animam, & consequenter non est eadem ratio de corpore illo, respectu animæ, ac de materia prima respectu formæ substantialis immediate recipiendæ in illa.

61. *Obiicies primo ex Suarez*, quantitas potest subiectari in materia prima, & de facto ita aliquando fit, ergo dicendum est, quod semper ita fiat. Consequentia patet, quia melius est vniforme aliquod subiectum tribuere quantitati, quam difforme, si potest ipsi tribui. Probatur antecedens quoad secundam partem, in qua videtur tantum esse difficultas, quia quantitas hominis non potest habere aliud subiectum quam materiam primam, quandoquidem non sit aliquod subiectum assignabile, in quo sit præter totum hominem, aut materiam primam; in toto autem homine non potest existere immediate propter rationes secundæ conclusionis.

Respondeo hanc obiectionem contra Thomistas esse validam & propterea facile erat *Suario* eorum responsiones confutare, quod & bene facit contra nos autem nihil valet: negamus enim antecedens quoad secundam partem (quidquid sit de prima) cum sua probatione; est enim assignabile totum compositum ex materia prima & forma corporeitatis, quam licet *Suario* neget, nos tamen aliàs sufficienter probabimus in libris de Anima.

62. *Obiicies secundo*: non potest agens naturale agere in materiam, nisi dispositam per certas qualitates determinantes ipsam ad formam introducendam: sed sic disponi nequit sine quantitate: ergo prius habet quantitatem quam formam substantialem.

Confirmatur, quia non potest esse subiectum proportionatum agentis corporei, nisi sit extensa per quantitatem, ergo prius debet habere quantitatem, quam agens corporeum agat in ipsam. Probatur antecedens primo, quia actio naturalis fit per contactum: sed contactus fieri nequit, nisi inter ea, quorum extrema sunt simul, quæ autem habent extrema simul, debent esse quanta.

Probatur idem antecedens secundo, quia non est vlla ratio cur corpus Christi Domini non possit calefieri sub speciebus Eucharisticis à corporibus calidis, aut calefacere corpora frigida, nisi quia non est sub illis modo quantitatiuo: ergo quantitas prærequiritur ad actionem naturalem.

63. *Respondetur* distinguendo maiorem, nisi dispositam per qualitates, quæ insunt materiæ primæ secundum se, nego maiorem, quæ insunt composito destruendo, cōcedo maiorem, & concessa minori distinguo consequens: debet secundum se immediate prius habere quantitatem, nego; mediare, hoc est mediante composito destruendo, cōcedo consequentiam.

Ad confirmationem respondeo distinguendo antecedens: pro illo instanti, quo introducit formam, nego; pro tempore præcedenti, transeat.

Ad probationem antecedentis dico primo in principiis Doctoris actionem naturalem non necessario esse per contactum physicum sic, ut agens & passum debeant esse indistantia localiter, quia aliàs non posset dari actio in distans contra omnia principia *Scoti*, ut mirum sit hanc probationem videri à *Scotista*: sed sufficit, quod sit per contactum virtutis, qui contactus non est ad propositum, ut patet. Deinde, quamuis deberet esse per contactum physicum sic, ut agens & passum deberent esse indistantia, falsum

falsum est, quod non possint aliqua se habere simul tali similitudine; quamvis vnum ex illis non esset quantum: nam certum est, quod materia denudata ab omni quantitate posset esse localiter indistans ab igne, ac quocumque alio agente corporeo, neque enim quantitas aliquid facit ad illam indistantiam. Denique quamvis extrema, inter quæ intercedit actio, deberent esse quanta pro quocumque instanti temporis, pro quo esset actio, non deberent esse quanta pro quocumque instanti naturæ considerabili in illo instanti temporis; sic autem essent simul materia & agens, quamvis non esset eadem quantitas in genito & corrupto, quia materia in eodem instanti esset quanta alia quantitate.

64. *Ad secundam probationem respondeo primo* concedendo antecedens, & distinguendo consequens: actio per quam producit calor, aut frigus, aut similia accidentia, quæ subiectantur in quantitate, transcat; actiones substantiales, quæ non principiantur à qualitatibus, aut quantitate, nego consequentiam.

Respondeo secundo negando antecedens, sed potius ratio est, quia corpus Christi est ibi modo indivisibili; & fortassis agens corporeum non potest producere aliquam formam divisibilem, nisi subiectum esset actu extensum; materia autem in nostro casu, licet non haberet quantitatem in instanti generationis antecederet ad inductionem formæ substantialis; tamen haberet suas partes entitativas extensas.

Ut autem melius intelligatur obiectio solutio, advertendum est agens naturale de facto, antequam producat formam substantialem, producere aliquas qualitates in corpore destruendo, quia cum non possit formam substantialem producere in materia istius compositi, nisi ab ea expellat alteram formam, & hoc non possit facere, nisi expellendo qualitates conservativas eius, debet necessario producere qualitates contrarias illis qualitatibus in composito destruendo, nõ quod istæ dispositiones sint per se requisitæ ad formam introducendam, sed per accidens tantum ratione scilicet alterius formæ. Quod si inveniret materiam nudam absque ulla dispositione, immediate sine ulla dispositione produceret suam formam in illa; & hinc patet in instanti generationis, quo producit formam introducendam, & quo verum est dicere non esse formam præcedentem, non requiri quod illæ qualitates antecederent ad formam substantialem insint materiæ.

65. *Dices* in solo instanti, si esset nuda, non esset magis determinata ad vnam formam, quam ad alteram, & consequenter non potius deberet produci vna forma, quam altera: ergo ut determinetur ad vnam præ altera etiam in illo instanti, debet habere aliquas qualitates dispositivas.

Respondeo negando sequelam antecedentis pro secunda parte, quia ut producat vna forma præ alia, sufficit quod agens, quod denudavit illam à forma præcedenti, sit ex se determinatum ad producendam vnam formam præ alia, sicut ignis est determinatus ad producendum formam ignis, & non formam aquæ.

Instabis: licet hoc curreret, quando causa esset determinata ad certam formam; tamen quando causa applicata esset potens producere diversas formas, sicut sol. v.g. nullo modo curreret.

Respondeo talem causam determinandam ad vnam formam præ alia per alias causas circumstantes, vel per Deum ut causam universalem, ad quæ pertinet determinare causas efficientes, quoties ex se sunt indeterminate. Et sane hoc ipso modo respondere debent aduersarij, si peratur ab ipsis, unde habet talis causa producere in tali composito destruendo dispositiones ad vnam formam potius quam ad alteram. Itaque, quod est valde hic advertendum, quænammodum quæcumque causa productiva formæ substantialis determinatur ad producendas tales dispositiones potius quæ alias, cum tamen subiectum, in quo illas producit, sit ex se ad illas indeterminatum: ita potest determinari ad producendam vnam formam substantialem præ altera quamvis materia sit indeterminata.

66. *Obiicies tertio*: experientia constat aliquas qualitates, quæ erant in corrupto, reperi in genito; quando enim

generatur aqua ex corpore humido calido, ipsa aqua genita est calida; sed hoc non posset fieri, si qualitates, & quantitas subiectarentur in toto composito destructo.

Confirmatur, quia secundum Philosophum eadem perspicuitas est in aqua genita & corrupta.

Confirmatur secundo, quia secundum eundem facilius generatur vnum elementum symtolum, i. simile ex alio elemento symbolo, id est simili, quam ex dissimulo. i. dissimili, v.g. facilius generatur aer ex aqua, cui similis est, seu cum qua cõuenit in humiditate, aut ex igne, quo cum convenit in calore, ut supponitur communius, quam ex igne aqua, aut è contra, quia hæc in nullis qualitatibus conveniunt: cuius rationem assignat Philosophus, quia ut generaretur aer ex igne aut aqua, non esset necessaria omnes qualitates aquæ aut ignis destruere, sed solum illas, in quibus sunt dissimula aeri; ut vero generaretur aqua ex igne, necesse esset omnes eius qualitates destruere cum in nullis conveniant: ergo sentit Philosophus eadem qualitates in genito, & corrupto manere.

Confirmatur tertio, quia secundum Philosophum quantitas est proprietas materiæ, ergo debet et subiectari in illa.

Respondeo negando maiorem, ad cuius probationem dico, quod aqua genita non habeat illum calorem in numero, quem habuit corpus istud humidum corruptum, sed alium productum ab aliqua causa circumstanti; cuius indicium est, quod non semper habeat eundem calorem, dum producit, sed aliquando maiorem, aliquando minorem, aliquando nullum, prout scilicet causæ circumstantes natae sunt producere calorem in ipso.

Ad primam confirmationem respondeo, Philosophum loqui de eadem perspicuitate in specie.

Ad secundam confirmationem respondeo, negando consequentiam: solum enim Philosophus vult quod non est necesse, ut per se destruantur qualitates, in quibus corruptum est symbolum cum generando; non vero quod per accidens non debeant corrumpi.

Ad tertiam confirmationem respondeo: quantitatem dici proprietatem materiæ, non quod in ipsamet inhaereat aut subiectetur immediate, sed quod nulli subiecto conveniat, nisi subiecto constanti materiæ.

Confirmatur, quia qualitates sunt proprietates formæ secundum Philosophum, sicut quantitas materiæ, sed non sunt ita proprietates formæ, ut in ipsa forma subiectentur immediate secundum aduersarios; sed eatenus tantum sic dicuntur, quatenus conveniunt composito ratione formæ: ergo non est necesse ut quantitas secundum Philosophum sit alio modo proprietas materiæ.

68. *Obiicies quarto Scotum* in 2. d. 3. q. 4. n. 10. ubi dicit, quod quantitas non interminata, sed terminata sit eadem in generato, & corrupto: sed hoc esset falsum, nisi subiectaretur in materia, si enim subiectaretur in composito, destructo composito destrueretur & consequenter non maneret eadem numero in genito & corrupto. Hic locus est fundamentum quibuldam *Scotistis* tenendi oppositum conclusionis ex mente *Scoti*: sed falluntur, ut patebit ex solutione iam danda.

Respondeo ergo Scotum eo loco impugnare sententiam aliquorum dicentium, quod substantia individuetur per quantitatem aliquam, aut terminatam, aut interminatam: & optime arguit contra ipsos, non ex propria sententia, sed ad hominem, quod inde sequeretur, quod genitum & corruptum essent idem numero, quia in genito & corrupto est idem principium individuandi, nempe eadem quantitas in eorum sententia, imo & in sua etiam propria sententia posset esse de potentia absoluta eadem numero quantitas in ipsis, & consequenter si quantitas esset principium formale individuationis, essent idem numero, quod implicat.

Quod autem propria sententia *Scoti* non fuerit, eandem numero quantitatem manere in genito & corrupto, patet evidenter ex toto decursu istius quæstionis; nam in primis n. 5. expresse asserit substantiam singularem completam esse priorem quantitate, & consequenter inferri non posse illam individuari per quantitatem, & num. 16. respondendo ad vnum ex fundamentis aduersariorum, nihilum

nimirum quod agens naturale non possit agere, nisi in materiam quantam, & consequenter quod materia debeat præsupponi quantam, antequam agens naturale possit inducere formam substantialem in illa, ac generare substantiam: respondendo, inquam, ad hanc difficultatem ait, quod debeat quidem quantitas præsupponi formæ generandæ; sed non tamen quantitas substantiæ generandæ sed quantitas substantiæ corruptæ; quod esset falsum, si esset eadem quantitas utriusque, aut si quantitas esset eorundem materiæ, ac in ipsa subiectata.

Deinde paulo inferius cum instaret adhuc, quod quantitas deberet præcedere in genito formam geniti, quia alias in instanti, in quo generans inducit formam & generat, induceret formam in materiam non quantam; quod videtur inquit, esse contra illam propositionem, quod agens particulare non attingat ipsam substantiam materiæ, sed præcise attingit eam, in quantum quantam: & contra *Auerroem de substantia orbis* c. 1. dicentem, quod eadem quantitas maneat in genito & corrupto, alioquin generas generaret de non corpore corpus. Cum, inquam, *Scotus*, sibi proponeret hanc replicam, & §. contra illud primò responderet ad hominem, postea n. 17. respondet directe, & ex mente propria independentem à sententia aduersariorum (ut euidenter colligitur ex verbis vltimis paragraphi prioris: hoc quoad hominem: & ex verbis primis istius n. 17. sed ad conclusionem in se dico, id est independentem à particulari aduersariorum opinione) Respondet, inquam, directe quod nullum omnino accidens, quod requirit substantiam compositam, potest manere idem in genito, & corrupto, & ibidem expresse supponit quantitatem esse tale accidens, & consequenter ipsam esse posterius substantiam, & corrupti, & generati.

70. Postea ad propositionem prædictam, nempe quod agens nequeat attingere substantiam materiæ nisi ut quantam, respondet dicens: De illa propositione non multum curo, quia videtur impossibilis; nihil enim aliud videtur esse agens attingere passum in ratione passu, quam inducere in ipsum, actum, quo perficitur: agens autem particulare inducit formam substantialem, qua materia perficitur; in quantum materia, & non in quantum quantam, &c. deinde addit: Ad Auerroem dico, quod de eo, quod aliquando non esset corpus, posset generari corpus, sed forte non posset agens naturale generare de non corpore corpus, sicut de corrupto, quia materia non corrumpitur: sed totum, sed de eo quod fuit corpus usque ad instantem generationis, & hoc quantitate sibi inhærente, potest agens naturale aliud quantum alia quantitate generare in illo instanti, quia sicut potest generare substantiam, qua non præfuit, ita potest producere alia accidentia consequentia eam.

Denique ut tollatur omnis porus difficultas subiungit: Ista responsio negat dimensionem interminatam manere eandem numero in genito, & corrupto. Et addit: quod de hoc alias. Cui promissioni satisfacit in 4. d. 12. q. 2. & dist. 13. q. 3. in quibus locis tenet etiam nostram conclusionem, ut prorsus mirum sit, quod ab vltio Scotista controuerti possit de eius mente quantum ad hoc. Quæ omnia fufius quam mea fert consuetudo in respondendo ad auctoritates dicta sunt, tum ut innotescat germana Scoti sententia, tum ut confirmetur, quæ supra dicta sunt ad obiectionem secundam.

QVÆSTIO V.

Virum alia accidentia absoluta subiectentur immediate in composito substantiali.

71. **S**uppono qualitates spirituales absolutas, quales sunt intellectiones, volitiones, species intelligibiles, & habitus tam intellectus quam voluntatis subiectari immediate in ipsismet intellectu, & voluntate, & non in toto homine, licet totus homo sit subiectum denominationis earum; homo enim dicitur intelligere, velle, esse inclinatus habitualiter ad bonum, ad malum, &c. Ratio autem cur non subiectentur in homine, est quia ipsa anima cum illis potentiis est sufficiens subiectum earum, & in ea remanent multa ex illis, quando separatur, ut docetur communiter in libris de anima.

Vnde difficultas præfens est de accidentibus absolutis corporeis, qualia sunt albedo, frigus, & similia; de quibus etiam non potest esse dubium, quin habeant totum pro subiecto denominationis; denominatur enim homo albus, calidus, & idem est de aqua & cæteris compositis, quare controuersia debet esse de subiecto inhærentis, an scilicet inhæreant immediate totis. Et quidem si subiectentur immediate in quantitate, quandoquidem hæc ex dictis subiectetur in toto, accidentia illa subiectabuntur in toto, sed non nisi mediate, quia non nisi mediantem quantitate. Vnde hic examinandum est num subiectentur cætera accidentia corporea in quantitate, an vero immediate subiectentur in ipso composito eo modo, quo ipsa quantitas; vel in aliquo alio subiecto distincto à substantia compositi & à quantitate, nempe in materia prima, aut aliquo accidente.

72. *Prima sententia* tenet albedinem, nigredinem, calorem, frigus, & similia accidentia absoluta corporea subiectari immediate in substantia illa, in qua subiectatur quantitas, siue illa sit substantia composita, siue materia prima. Ita *Nominales* omnes cum *Occano* in 4. q. 7. & satis sane consequenter ex suppositione alterius sententiæ quam tenent, nempe quod non detur quantitas realiter distincta à substantia; quia reuera aliud subiectum assignari non poterit; hoc supposito, in quo conuenientius subiectentur immediate quam in substantia, ut postea dicemus: Hanc sententiam etiam tenet *Hurtadus* disp. 6. §. 55. & *Arriaga* disp. 5. n. 37. quamvis quantitas distinguatur realiter.

Secunda sententia est cætera illa accidentia non subiectari in quantitate immediate, neque etiam in substantia, sed in quodam alio accidente de prædicamento qualitatibus quæ est potentia naturalis susceptiva accidentium; & iuxta hanc sententiam ipsa quantitas non subiectaretur immediate in toto composito, sed mediante huiusmodi potentia. Hæc videtur *Caietani* 1. par. q. 54. art. 3. *Massi* 1. *Physic.* cap. 9. q. 7. *Soncina* 12. *Met.* q. 26. quos sequitur *Auerfa* 21. sect. 6.

Tertia sententia est prædicta accidentia subiectari immediate in quantitate. Hæc est communissima cum *Scoto* in 4. d. 4. dist. 12. & *D. Thoma* 3. p. q. 77. quos sequuntur præter suos omnes *Suar.* disp. 14. *Met.* sect. 4. & recentiores communiter.

CONCLUSIO I.

73. *Nec quantitas subiectatur immediate in aliqua qualitate de prædicamento qualitatis, nec etiam vllum aliud accidens absolutum subiectatur in alio accidente distincto à quantitate.* Hæc est contra secundam sententiam cum auctoribus tertiæ sententiæ, & præsertim *Scotistis* quoad omnem partem, & *Thomistis* quoad secundam partem, si forte nec teneant primam partem de quantitate.

*Probat*ur sufficientissime, quia ipsamet substantia habet sufficientissimam capacitatem ad recipiendam quantitatem in se immediate, & cætera etiam accidentia, si non recipiantur in quantitate immediate, nec est vllum prorsus indicium aut congruitas, cur daretur qualitas aliqua, quæ immediate reciperet quantitatem, aut alias qualitates absolutas, & consequenter frustra poneretur talis qualitas; ergo quantitas immediate subiectatur in substantia, & cætera etiam qualitates, nisi subiectentur in quantitate.

Confirmatur primo, quia quemadmodum substantia potest recipere immediate illam qualitatem, in qua reciperetur quantitas, & alia qualitates, ita posset recipere immediate ipsam quantitatem & cætera qualitates, quæ non subiectantur in quantitate.

Confirmatur secundo, quia ut alias ostendimus, intellectus & voluntas non sunt qualitates distinctæ realiter ab anima; ergo nec potentia immediate receptiva quantitatis, aut aliarum qualitarum non receptorum in quantitate debet esse qualitas distincta realiter à substantia. *Probat*ur consequentia à pari, nec credo ipsos aduersarios negaturos paritatem quantum ad hoc.

74. *Obiicies primo ex Auerfa: aristoteles* 3. *Met.* c. 11. dist. 11.

Quantitas non subiectatur in aliqua qualitate